

ПРОЕКТ НА НАРЕДБА ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ПРЕВОДАЧЕСКА УСЛУГА НА БЪЛГАРСКИ ЖЕСТОВ ЕЗИК

[ЛИНК КЪМ КОНСУЛТАЦИЯТА](#)

Информация

Откриване / Приключване: 22.07.2021 г. - 23.08.2021 г. Неактивна

Номер на консултация: #6167-K

Област на политика: Архив - Социална политика и заетост

Тип консултация: ---

Вносител: Министерство на труда и социалната политика

Тип вносител: Национално

С влизането в сила на Закона за българския жестов език (ЗБЖЕ) от 6.02.2021 г. (Обн., ДВ, бр. 9 от 2.02.2021 г.) възникна необходимостта от регламентиране на условията и реда за отпускане, отказване, отчитане, изплащане и контрол на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език по чл. 20, ал. 1 и 2 от ЗБЖЕ.

С проекта на Наредба се урежда предоставянето на преводачески услуги от и на български жестов език, осигуряването или отказа от осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език на глухите и сляпо-глухите лица, отчитането и изплащането на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език, предоставена от преводачите от и на български жестов език и контрола на дейностите по предоставяне и отчитане на преводаческите услуги от и на български жестов език.

Приемането на Наредбата ще позволи постигане на една от основните цели на ЗБЖЕ, а именно осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език за глухите и сляпо-глухите лица. По този начин, от една страна ще се създаде необходимата нормативна база за реализиране на правото на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език за глухите и сляпо-глухите лица, което е изключително важно от гледна точка на законността, а от друга страна ще се създадат условия за премахването на ограниченията при общуването на тази уязвима социална група и при използването и достъпа до информация чрез българския жестов език.

С приемането на Наредбата ще бъде възможно реализирането на даденото със ЗБЖЕ право на глухите и сляпо-глухите лица на безвъзмездна преводаческа услуга, което ще допринесе за прилагане на поетия национален ангажимент, съобразно Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

Целите, която ще се постига с приемането на предложениия проект на Наредба са следните:

- Определяне на условия и ред за осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език за глухите и сляпо-глухите лица по чл. 20, ал. 1 и 2 от ЗБЖЕ.
- Въвеждане на ясни правила при оптимални условия и възможности за използването и предоставянето на преводачески услуги от и на българския жестов език с оглед осигуряване на равнопоставеност и достъпност за глухите и сляпо-глухите лица за тяхното пълноценно социално приобщаване.
- Прилагане на законовия принцип за равен достъп до всички сфери на обществения живот чрез използването на българския жестов език.

Постигането на горепосочените цели гарантира не само достъпът до информация и комуникация, но и по-добър достъп до образование, по-добра професионална реализация и лична социализация на глухите и сляпо-глухите хора, а оттук подобряване на качеството им на живот.

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на труда и социалната политика

Адрес: София, София 1000, ул. Триадица 2

Електронна поща: mlsp@mlsp.government.bg

Начини на предоставяне на предложения и становища

- Портала за обществени консултации (изисква се регистрация чрез имейл);
- Електронна поща на посочените адреси;
- Системата за сигурно електронно връчване <https://edelivery.egov.bg/> (изисква се квалифициран електронен подпис или ПИК на НОИ);
- Официалния адрес за кореспонденция.

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Наредба - вер. 1.0 | 22.07.2021](#)

[Мотиви към проекта на Наредба - вер. 1.0 | 22.07.2021](#)

[Оценка на въздействието - вер. 1.0 | 22.07.2021](#)

[Становище към оценката на въздействието - вер. 1.0 | 22.07.2021](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 27.08.2021](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

[Коментари \(pdf\)](#)

[Коментари \(csv\)](#)

Автор: Милена Гъркова-Калинова (23.08.2021 19:56)

НАПЖЕБ Становище - 4

Трябва внимателно да се разгледа този въпрос, поставящ в неблагоприятно положение жестовия преводач - изпълнител на безвъзмездната услуга.

Предвид горепосочените обстоятелства, препоръчваме:

1. Отчетните документи на ЖП да се подават към една обща инстанция, а не до различни клонове на Дирекция "Социално подпомагане", намиращи се в различни райони на даден град или те са в различни населени места.
2. Да се предвидят разходи при необходимо пътуване на ЖП от едно населено място до друго и обратно с цел предоставяне на безвъзмездната услуга жестов превод на глухо или сляпо-глухо лице, което е подало заявление-декларация за това и е посочило конкретния ЖП.

3. Времето, необходимо за пътуване на ЖП до друго населено място и обратно с цел предоставяне на безвъзмездна услуга жестов превод да се регламентира като част от ангажимента на ЖП и да се отбелязва в протоколите при отчитане на часовете заетост.

Забележка: Времето за пътуване на ЖП до друго населено място и обратно с цел предоставяне на безвъзмездна услуга жестов превод не бива да се приспада от броя на часовете на лицата, потребители на тази услуга.

По-горе споделихме относно КЕП, че би могло да се разработи платформа, в която да се ползват ПИК, издадени от АСП (съответно ДСП), а не електронни подписи. Ако има такава платформа, то подаването ще бъде към нея, а платформата ще ги разпределя по съответните ДСП за обработка от служителите, както е посочено в следващите нормативни разпоредби.

Член 12, ал. 2 препоръчваме срокът да се завиши на 5 работни дни.

Глава пета, чл. 13, ал. 2 предлагаме следния допълнен текст: "В изпълнение на контролните си функции, служителите на Агенцията за хората с увреждания и на Агенцията за социално подпомагане могат да изискват обяснения, данни, документи, справки и сведения, свързани с предоставянето на преводаческите услуги от и на български жестов език и без да са в противоречие с чл.3, ал.2 от Глава II."

От Управителния съвет на НАПЖЕБ

Председател на УС на НАПЖЕБ:

Милена Гъркова-Калинова

Автор: Милена Гъркова-Калинова (23.08.2021 19:54)

НАПЖЕБ Становище - 3

ЗБЖЕ и Наредбата дават възможност лимитът от 120 часа да се използва през цялата година, но ще има ли лимит за месечно ползване или не? Ако правоимащото лице се забави с подаване на заявлението и заповедта например влезе в сила от

февруари, тогава пропорционално ще получи за 11 месеца, тези 120 часа за 11 месеца ли ще се ползват и ще имат ли разпределение по месеци, или от тези 120 часа ще отпаднат часовете предвидени за януари? Възниква въпрос и за ползването на безвъзмездната помощ от децата, които са учащи. При тях как следва да се ползват предвидените часове, тъй като учебната година не съвпада с календарната? Отделно, ако едно дете заболее и глухият му родител го води на лекар, от чий часови лимит ще се зачете преводаческата услуга, на детето или родителя? НАПЖЕБ сме на мнение, че добре трябва да се обмислят тези въпроси, тъй като в процеса на работа ще се породят казуси, не регламентирани в тази Наредба и ще възникнат неудобства.

Глава четвърта, чл. 11, ал. 3 - предлагаме допълнен текст: "Документите се подават лично, чрез упълномощено лице, с писмо с известие за доставяне (обратна разписка) чрез лицензиран пощенски оператор (важи датата на пощенското клеймо) или по електронен път с квалифициран електронен подпис съгласно Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги."

Обръщаме внимание, че вероятно ще се налага жестовите преводачи (ЖП) да предоставят безвъзмездната услуга жестов превод на глухи и сляпо-глухи хора от различни населени места. ЖП ще бъдат принудени да пътуват до населеното място за да предоставят жестовия превод. А това е време, което трябва да бъде регламентирано и да се отчете към работното време на ЖП. Също така е необходимо да се регламентира и кой ще поеме съответните пътни разходи на ЖП.

При подаването на отчетните документи ЖП, предоставили безвъзмездна услуга жестов превод в различни населени места, ако не разполагат с КЕП, ще бъдат принудени да разходват средства и за пощенски услуги за изпращането им до различни места. По описания начин на отчитане в проекта на Наредбата не е обърнато внимание, че ЖП ще губи ценно време, а също и средства по изпращането на отчети до различни клонове (или до различни населени места) на Дирекция "Социално подпомагане", спазвайки правилото това да бъде по настоящ адрес на лицата, ползвали безвъзмездната услуга.

Автор: Милена Гъркова-Калинова (23.08.2021 19:53)

НАПЖЕБ Становище - 2

Към чл. 3 от същата глава предлагаме добавяне на нова алинея, ал. 3, със следното съдържание: "(3) Изключение се допуска единствено и само в случай, че разкриването на информация е в интерес опазване живота и здравето на лицето – ползвател на преводаческата услуга и/или на други хора, както и при поискване от

органите на реда."

Към чл. 4., ал. 1 предлагаме допълнен текст: "Изпълнителният директор на Агенцията за хората с увреждания утвърждава вътрешни правила за водене и поддържане на Списъка на преводачите на български жестов език, като водещ принцип е спазването на нормативните изисквания за защита на личните данни."

Глава трета, чл. 6, ал. 3 предлагаме допълнен текст: "Заявление-декларацията се подава лично, чрез упълномощено лице, с писмо с известие за доставяне (обратна разписка) чрез лицензиран пощенски оператор или по електронен път със саморъчен или квалифициран електронен подпис съгласно Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги."

Мотивите ни за допълване на саморъчен подпис са, че така се дава по-голямо спокойствие на глухите потребители. Както казахме по-горе, не всички ще имат възможност да поддържат КЕП, тъй като за малките населени места това ще бъде свързано с разходи по пътуване и реализиране на услугата електронен подпис. Предлагаме да се обмисли по-лек вариант при електронното подаване, като вместо КЕП би могло да се ползва удостоверяване от типа на ПИК, както ПИК на НАП или НОИ, които се предоставят на физически лица. Би било голям плюс да се изгради платформа за това, като системата автоматично ще поддържа регистър за лицето, употребяващо услугата и ще се спестят много административни документи. Това ще позволи и на малките дирекции на СП да боравят с конкретна информация за глухи лица и преводачи, като по всяко време ще е възможна електронна справка по услугата в двете посоки – потребител/преводач.

Към същата разпоредба, ал. 8 предлагаме срокът да се завиши до 5 работни дни.

Към чл. 8 имаме следния коментар: Не е ясно как ще бъдат разпределени часовете на безвъзмездната услуга жестов превод през календарната година. По равен брой часове ли ще бъдат за всеки месец?

Възможно е да се налага да има месеци с по-голям брой часове на превод, а други с по-малък такъв.

Автор: Милена Гъркова-Калинова (23.08.2021 19:52)

НАПЖЕБ Становище - 1

НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ НА ПРЕВОДАЧИТЕ НА ЖЕСТОВ ЕЗИК В БЪЛГАРИЯ

София 1000, ул."Иван Денкоглу" 12-14

naslib@mail.bg | моб. 0882 640 878 | fb: napjeb

Изх.№ 12 / 23.08.2021 г.

СТАНОВИЩЕ

от Управителния съвет на

Национална асоциация на преводачите на жестов език в България (НАПЖЕБ)

Относно: проект на Наредба за условията и реда за осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език.

Тази година е изключително успешна за глухата общност в България, както и за страната ни, като европейска държава, тъй като се обърна сериозно внимание на проблемите, свързани с жестовия език, образованието на глухите и достъпа им до информация. На 21 януари тази година България с гордост се нареди до страните, които признават жестовия език официално чрез закон. И от тук тръгва нелекият път към изграждане на законова и нормативна инфраструктура, която да обезпечи заложените в ЗБЖЕ задачи.

Ние от УС на НАПЖЕБ поздравяваме МТСП за задълбочения анализ и изготвяне на проект на Наредба за условията и реда за осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език. Към така предложената Наредба, НАПЖЕБ предоставя следното становище:

Като цяло Наредбата е структурирана добре и е помислено за добрата отчетност. Намираме за необходимост да подчертаем някои малки спънки, които ще възникнат. Използването на електронно подаване на заявителните и отчетни документи и подписването им с КЕП донякъде ще ограничи услугата. Възрастните глухи не биха могли да отговорят на това условие да имат КЕП, още повече, че голяма част от тях нямат и не ползват електронни устройства. Това налага използването на помощно лице. В по-голямата си част такива ще бъдат в малките населени места, където глухите потребители са с ниска грамотност и оскъдни финансови средства. Не можем да мислим само от гледна точка на големия град и живеещите в него. Основната група потребители, за която ние сме загрижени, е там, където няма преводачи, а това са именно малките населени места, където дори онлайн връзка е невъзможна. При отчетност към териториална или районна дирекция на СП това е

свързано с разходи за лицето, ползвател на услугата и намиращо се в малко населено място.

Предлагаме следния допълнен текст за Глава втора, чл. 2, ал. 2: "Списъкът на преводачите на български жестов език е публичен и се води и поддържа в електронен вид на интернет страницата на Агенцията за хората с увреждания, съгласно чл. 16, ал. 3 от ЗЖБЕ, в съответствие с нормативните изисквания за защита на личните данни."

Автор: Захари Захариев (23.08.2021 17:57)

Становище 2 от 2

- Диференцирани минимални ставки за превод в зависимост от типа превод. Необходим е подробен анализ, който да се изготви съвместно с всички организации на глухите хора, участвали активно в процесите на изготвяне на текстовете на ЗЖБЕ. Този анализ следва да почива на международния опит на организации на преводачите - както Европейската организация на преводачите (EFSLI) и световната организация (WASLI). За тази цел препоръчваме да се създаде междуведомствено звено към МТСП (МТСП, АХУ и АСП), в което да бъдат включени глухи лица, носители на жестов език, с практически опит в адаптиране и преводи на материали. Дейността на това звено не трябва да се смесва с функциите на Съвета по БЖЕ, за да може да се съсредоточи единствено и само върху преводаческите услуги и механизмите за организация, администрация, комуникация и контрол на преводаческите услуги.
- Ние, представителите на глухата общност приветстваме, че средствата за жестов превод бяха насочени към преводачите и бихме искали да гарантираме тяхното разходване по предназначение. Без ясни, обхватни, работещи механизми, които да доведат до отчетност, прозрачност, контрол има риск средствата да се използват не по предназначение. Административното отчитане и заверяване на предоставените услуги в този вид не дава достатъчно гаранции за избягване злоупотреби. Бихме искали глухи и преводачи да си партнират на базата на реални услуги и потребности, а не в търсене на нормативни слабости.
- Постоянна заетост на екип от поне 6 глухи лица (3) и преводачи (3), които се занимават със самата координация на дейности, свързани с превод от и на жестов език. За целта се препоръчва да се сформира междуведомствено звено към МТСП, АХУ и АСП за да може да се извършва цялата координация, както и да се зложат механизми за контрол на предоставените преводачески услуги. Това се прави, за да се постигне не само административен, но и качествен контрол и адекватни комуникационни дейности на жестов език.
- За да има качествен превод, трябва да има максимален брой часове, които може да покрива един преводач на година. По изчисления те са не повече от 1500 часа годишно. Без добри контролни механизми има риск тези часове ще бъдат декларирани и изплащани, но не и реално изработени. Първите години броят на

преводачите ще е недостатъчен, за да покрие нуждите на глухите хора в България и усилията следва да бъдат насочени към подготвяне на повече специалисти.

- Валидиране на съществуващите преводачи. Въвеждането на стандарт цели не да се оценяват качествата на вече практикуващите преводачи, а унифициране и утвърждаване на единни критерии за всички, които ще упражняват професията „Преводач от и на жестов език“. Тези преводачи ще се включат в списъка към АХУ. Нашата препоръка е да се въведе период на 4-годишна давност от включване в списъка, през който да са взели цяла професия, за да могат да практикуват и след 4-те години.
- Преводачите трябва да бъдат поощрявани да минат през допълнителни и преквалификационни програми с цел придобиването на пълна професия.
- Към настоящия момент в България има само един човек, който упражнява единствено професията Преводач.

Законът за българския жестов език получи силна обществена и политическа подкрепа, защото в неговото изготвяне участваха всички заинтересовани страни. Заедно трябва да продължим да търсим най-добрите решения, които да произтекат от така зададената нормативна рамка. Участието на глухата общност на всички нива в процеса на изготвяне нормативни документи повишава доверието и показва, че институциите са все така отворени за диалог.

С уважение,

Силвия Бозева, председател на фондация „Заслушай се“

Иван Бургов, председател на фондация „Взаимно“

Александър Иванов, председател на Младежка организация на глухите активисти – МОГА

Валентина Христова, председател на фондация „Глухи без граници“

Ашод Дерандонян, изпълнителен директор на фондация „Заслушай се“

Автор: Захари Захариев (23.08.2021 17:55)

Становище 1 от 2

ДО

ГЪЛЪБ ДОНЕВ

МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА
ПОЛИТИКА

ИВАН КРЪСТЕВ

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

КОПИЕ ДО

МИНЧО КОРАЛСКИ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА АХУ

РУМЯНА ПЕТКОВА

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА АСП

Относно: Проект на Наредба за условията и реда за осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език.

УВАЖАЕМИ Г-Н МИНИСТЪР,

УВАЖАЕМИ Г-Н ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР,

УВАЖАЕМИ Г-ЖИ И Г-ДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,

Представяме Ви становище на фондация „Заслушай се“, фондация „Взаимно“, „Младежка организация на глухите активисти - МОГА“, фондация „Глухи без граници“ по проекта за изготвяне на Наредба за условията и реда за осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език.

По внесения проект за Наредба за условията и реда за осигуряване на безвъзмездна преводаческа услуга на български жестов език на първо място бихме искали да благодарим, че средствата няма да се изплащат на глухите хора като целева помощ, а ще бъдат насочени към преводачите. Тази професия е от изключителна важност за глухата общност и глухите имат силен интерес преводачите от и на български жестов език да бъдат достатъчно мотивирани, конкурентоспособни, подготвени, удовлетворени.

Трябва да признаем за съжаление, че през последните 20 години в професията Преводач от и на български жестов език не са правени инвестиции и това е довело до отлив на специалисти.

В резултат – броят на преводачите, които биха били включени в първоначалния списък на Агенцията за хора с увреждания (АХУ) ще бъде недостатъчен. Този списък е важна стъпка към подобряване имиджа и утвърждаване на професията Преводач.

За да се изгради стабилна основа и увеличава броя на преводачите през следващите години следва да се вземе предвид:

- Средната възраст на преводачите от и на жестов език в България е над 50 години.
- Много от тези преводачи са в пенсионна възраст. По изчисления на един преводач се падат 1500 часа превод на годишна база, което е непосилна задача за много от възрастните специалисти.
- В списъка с преводачи към АХУ по различни оценки и анализи след валидиране ще бъдат включени между 40 и 50 души от цялата страна. Повечето от тях упражняват друга дейност и не биха могли да се отзоват за преводи при нужда и поискване. За нуждите на глухите ще са необходими близо 400 преводачи.
- Препоръчваме да се състави звено от равен брой глухи и чуващи преводачи, което да работи към АХУ и АСП, за да се координират всички процеси свързани с преводаческите услуги. Нашата мисия е да се постигне реална езикова услуга
- На преводачите от и на жестов език трябва да се гарантира достойна минимална ставка. Повечето преводачи имат друга основна заетост и преводите са допълнителна дейност. Това е неустойчив модел за предоставяне и достъп до качествени услуги, тъй като преводачите не могат да бъдат на разположение по всяко време.
- На годишна база бюджетът следва да гарантира, че ще нараства с 20% в следващите 5 години. След петата година се прави анализ „разходи-ползи“. Липсата на достатъчно глухи и чуващи преводачи предполага да се заложат критерии, които да преобърнат тази тенденция и ускорят процесите.
- Към момента разпределението на жестовите преводачи в страната е непропорционално. Повечето от тях са съсредоточени в големите градове и тяхната заетост само ще нараства. Обратно, глухите хора в малките градове са застрашени да продължат да бъдат маргинализирани и лишавани от достъп до услуги от и на жестов превод заради липса на преводачи.
- Бихме искали да се въведе анонимна процедура за мнения, препоръки и оплаквания като обратна връзка към услугите, които преводачите предоставят.

Автор: Станимир Минков (23.08.2021 17:34)

тестов коментар 1 администратор

<p>тестов коментар 1</p>

История

Начало на обществената консултация - 22.07.2021

Приключване на консултацията - 23.08.2021

Справка за получените предложения - 27.08.2021

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)